

METODIKA PRE ŠKOLENIE MULTIPLIKÁTOROV V TÉMACH UDRŽATEĽNOSTI PRÍRODNÝCH ZDROJOV





Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

Projekt Udržateľnosť prírodných zdrojov v kontexte svetovej výzvy šetrenia prírodných zdrojov je spolufinancovaný Európskou úniou a programom Erasmus+. Vyjadrené názory sú však výlučne názormi autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za to nemôžu niesť zodpovednosť.

OBSAH

1. Predslov	3
2. Úvod	4
2.1 Ciele vzdelávania	5
2.2 Cieľová skupina	7
2.3 Význam vzdelávania	9
3. Metodologický prístup	11
3.1 Didaktické princípy	11
3.2 Interaktívne metódy	12
3.3 E-learning	13
4. Actionbound	14
5. Príklad obsahu vzdelávania	16
5.1 Teoretický základ	16
5.2 Praktické aplikácie	17
5.3 Nástroje a techniky	18
6. Vzor interaktívnej prezentácie	19
6.1 Interaktívna aplikácia Mentimeter	19
6.2 Vzorová hodina s použitím Mentimeteru	21
7. Prílohy vzorových hodín	23
7.1 Dobro-volne	25
7.2 Greenwashing	29
7.3 Život bez odpadu - ako naň?	31

PREDSLOV

Táto metodika bola starostlivo navrhnutá s cieľom poskytnúť multiplikátorom efektívny nástroj na šírenie poznatkov o udržateľnosti prírodných zdrojov medzi mladými ľuďmi. Vzhľadom na aktuálne globálne výzvy, ako sú klimatické zmeny, strata biodiverzity či znečistenie životného prostredia, je nevyhnutné investovať do vzdelávania mládeže, ktorá bude formovať budúcnosť našej planéty.

Obsah tejto metodiky ponúka komplexný rámec pre neformálne vzdelávanie, ktorý spája teóriu a prax, podporuje zážitkové učenie, participáciu a flexibilný prístup k jednotlivcom. Interaktívne metódy a nástroje umožňujú aktívne zapojiť mladých ľudí a pomôcť im pochopiť význam udržateľných postupov a ich aplikáciu v každodennom živote.

Dôležitou súčasťou metodiky sú moderné technológie, ktoré umožňujú jednoduchý prístup k doplnkovým materiálom online. Tento digitálny prístup nielenže zvyšuje dostupnosť informácií, ale zároveň prispieva k šetreniu prírodných zdrojov. Preto je metodika vytlačená na recyklovanom papieri, čo je našim záväzkom k ekologickému prístupu.

Jedným z najväčších prínosov tejto metodiky je jej prispôbitelnosť, čo znamená, že môže byť ľahko upravená podľa špecifických potrieb jednotlivých komunít a účastníkov. Úspešná realizácia metodiky môže nielen zvýšiť environmentálne povedomie, ale tiež viesť k konkrétnym opatreniam v oblasti ochrany prírody a trvalo udržateľného rozvoja.



ÚVOD

V súčasnosti je v Európe možné sledovať relatívne nový trend udržateľného životného štýlu, ktorý predstavuje ďalší z mnohých trendov v environmentálnom hnutí aktívnom na celom svete.

Environmentálne hnutie sa dlhodobo usiluje o ochranu prírody, pochopenie miesta človeka v prírodnom systéme a využívanie prírodných zdrojov udržateľným spôsobom. Cieľom je celkové šírenie myšlienok ochrany životného prostredia a zachovania práv človeka ako biologickej bytosti.

Štýl života ktorý sa navracia k prirodzenosti a jednoduchosti, prispieva k ochrane prírodných zdrojov. znižuje environmentálne záťaž a minimalizuje používanie umelých chemických zlúčenín.

Tento prístup zahŕňa výrazné úsilie o nedrancovanie prírody a prírodných zdrojov, a o vytvorenie rovnováhy medzi ľudskou činnosťou a prírodnými procesmi. Rieši otázky nadbytočného plytvania ako životného štýlu, emisií a kumulácie biologických záťaží v prírode.

Mladí ľudia predstavujú budúcnosť, ale ich význam je aktuálny už dnes. Aby mohli v budúcnosti zaujať svoje miesto v spoločnosti a prispieť k udržateľnému spôsobu života na tejto planéte, je potrebné, aby sa myšlienky šetrenia prírodných zdrojov šírili už dnes.

2.1 Ciele vzdelávania

Cieľom vzdelávania je definovať hlavné ciele, ktoré sa majú dosiahnuť, so zameraním na vzdelávanie mládeže a podporu ich aktívneho zapojenia sa do udržateľnosti. Hlavným cieľom je informovať o prírodných zdrojoch, základných konceptoch udržateľnosti a možnostiach riadenia týchto zdrojov.

Definícia hlavných cieľov vzdelávania

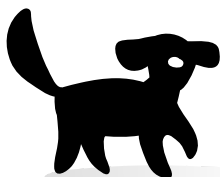
Vzdelávanie mládeže je kľúčové pre zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti prírodných zdrojov. Vzdelávanie sa zameriava na poskytovanie znalostí mladým ľuďom o prírodných zdrojoch, ich význame a výzvach spojených s ich udržateľným riadením. Aktívne včlenenie mládeže je podporované prostredníctvom ich účasti na aktivitách a projektoch zameraných na udržateľnosť.

Špecifické ciele vzdelávania

Jedným z hlavných cieľov je zvýšiť informovanosť o prírodných zdrojoch (voda, pôda, vzduch). Účastníci sa dozvedia, čo sú prírodné zdroje, ako sú kategorizované na obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje, a prečo sú tieto zdroje dôležité pre životné prostredie a ľudskú spoločnosť.

Vzdelávanie tiež pokryje základné koncepty udržateľnosti, vrátane definície a princípov udržateľného rozvoja. Účastníci sa naučia o ekologickej stope, jej význame a spôsoboch merania, ako aj o princípoch cirkulárnej ekonomiky a jej praktických príkladoch.

Ďalším cieľom je poskytnúť prehľad o možnostiach riadenia prírodných zdrojov. Účastníci sa dozvedia o efektívnom využívaní zdrojov (energia, voda, pôda, vzduch), metódach ochrany a konzervácie prírodných zdrojov, výhodách a implementácii obnoviteľných zdrojov energie.



Praktické aktivity a projekty

Vzdelávanie obsahuje rôzne praktické aktivity a projekty, ktoré pomôžu mládeži aplikovať získané vedomosti v praxi.

Prostredníctvom interaktívnych workshopov a seminárov v téme udržateľnosti a riadenia prírodných zdrojov.

Na demonštráciu princípov udržateľnosti a riadenia zdrojov sa využijú simulácie a edukačné hry.

Očakávané výsledky

Očakávaným výsledkom vzdelávania je zvýšené povedomie mladých ľudí o dôležitosti prírodných zdrojov a udržateľného rozvoja. Účastníci si rozvinú praktické zručnosti v oblasti riadenia a ochrany prírodných zdrojov, čo prispeje k ich lepšiemu pochopeniu a aplikácii týchto princípov v každodennom živote.

Dôležitým výsledkom je tiež zvýšená motivácia a aktívna účasť mládeže na projektoch zameraných na udržateľnosť.



2.2 Cieľová skupina

A. Primárna cieľová skupina

Primárnou cieľovou skupinou sú pracovníci s mládežou, pedagogickí pracovníci, pracovníci centier voľného času, záujmové združenia pre mládež.

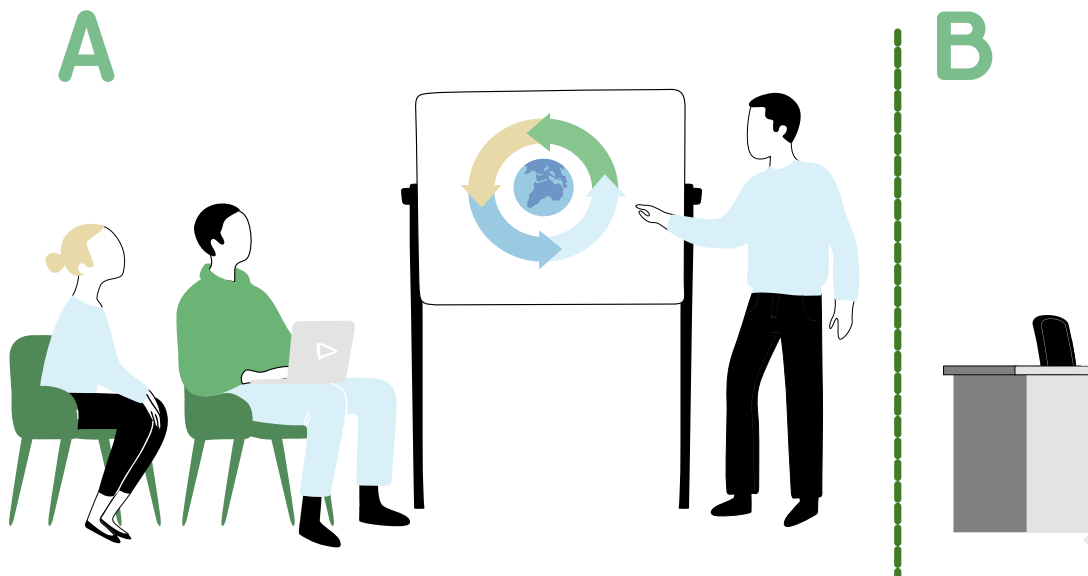
Spomínaní pracovníci sa venujú pravidelnej činnosti vo svojich organizáciách, čo zahŕňa priamu prácu s mladými ľuďmi, dobrovoľníkmi, rodičmi a komunitou.

Organizujú rôzne akcie, podujatia, workshopy a prednášky a aktívne sa podieľajú

na rozvoji svojej organizácie a jej členov. Sú si vedomí dôležitosti témy udržateľnosti a majú záujem venovať jej pozornosť a šíriť ju medzi svojimi zverencami a komunitou.

B. Sekundárna cieľová skupina

Sekundárnou cieľovou skupinou sú deti a mládež, členovia všetkých zapojených organizácií, ktorí sa zúčastňujú na pravidelných aktivitách týchto organizácií a sú v priamom kontakte s pracovníkmi s mládežou.

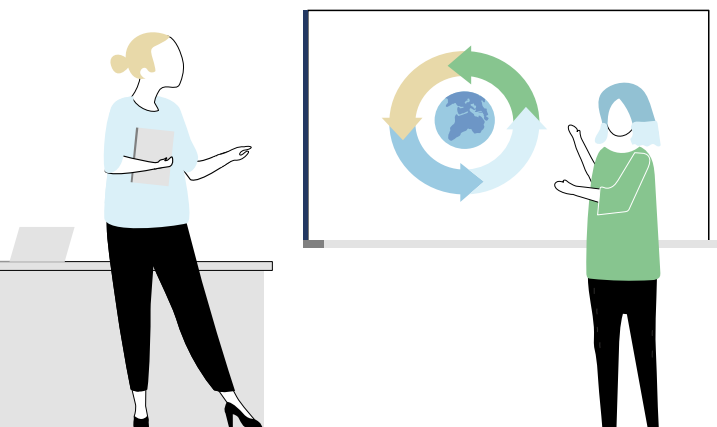


C. Terciárna cieľová skupina

Terciárna cieľová skupina zahŕňa rovesníkov, členov organizácií, školu, rodičov, blízku rodinu a celú komunitu, ktorá sa o téme dozvie viac prostredníctvom aktivít priamo od ich aktérov.

Za veľmi dôležitú terciárnu cieľovú skupinu považujeme aj samotných realizátorov vzdelávania a členov zapojených do prípravnej, realizačnej a hodnotiacej fázy. Táto cieľová skupina má možnosť rozvíjať svoje kompetencie (mäkké zručnosti), nadväzovať kontakty a stať sa aktívnejšími vo svojej organizácii a komunite.

Takto budú mať možnosť porozumieť neformálnemu vzdelávaniu mládeže a využívať nové metódy zážitkovej pedagogiky.



2.3 Význam vzdelávania

Školenie o udržateľnosti a šetrení zdrojov je nevyhnutné pre prípravu mládeže na riešenie environmentálnych výziev. Mládež, ako budúcnosť, potrebuje znalosti a zručnosti na efektívne riadenie prírodných zdrojov. Voda, pôda, vzduch (prírodné zdroje) - základné porozumenie čo je to zdroj a jeho prelínanie sa naprieč všetkými spektrami života na planéte.

Zdôvodnenie vzdelávania

Ochrana prírodných zdrojov a udržateľnosť sú kritické globálne témy - bez zdroja niet života (k životu potrebuje každý živý tvor na planéte čistý vzduch, vodu a úrodnú pôdu).

Vzdelávanie prispieva k tvorbe informovanej a environmentálne zodpovednej spoločnosti, ktorá musí aktívne prispievať k ochrane prírody a zlepšeniu kvality života ruka v ruku so šetrením zdrojov, z ktorých mnohé sú neobnoviteľné.

Prínos pre spoločnosť a vzdelávanie mládeže

Toto vzdelávanie pomáha mladej generácii pochopiť, že ich každodenné rozhodnutia majú priamy vplyv na životné prostredie (problém porozumenia u väčšiny ľudí, čo je to životné prostredie).

Poskytuje im nástroje na hľadanie riešení v oblasti udržateľnosti, čím podporuje rozvoj environmentálne zodpovedných ľudí.



Význam pre budúce generácie

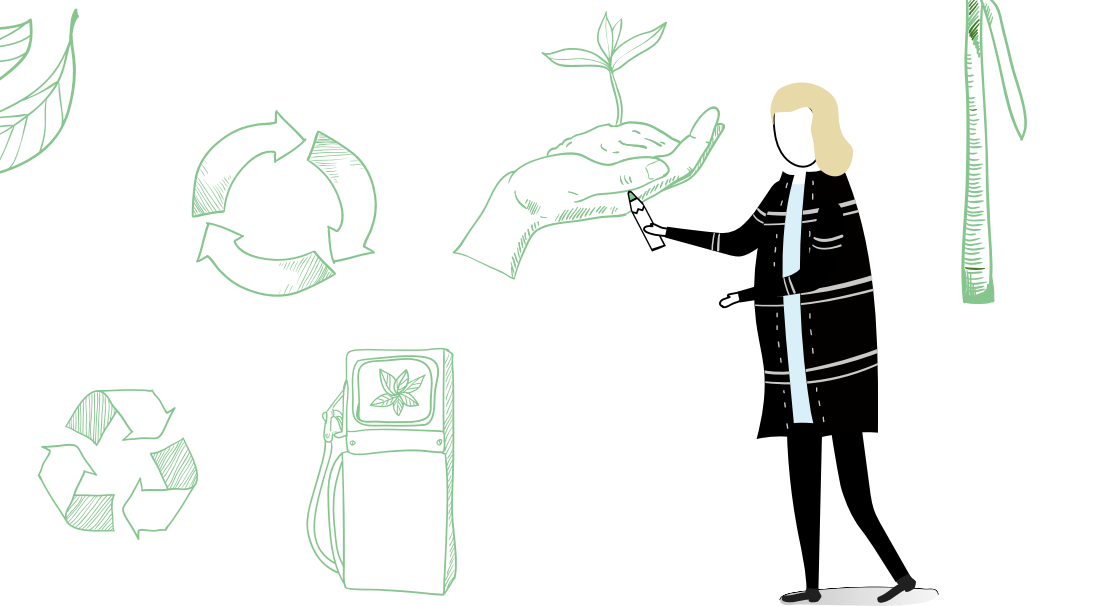
Ochrana prírodných zdrojov je kľúčová nielen pre budúce generácie. Vzdelávanie zdôrazňuje, že udržateľnosť je nevyhnutná pre prežitie a prosperitu celého ľudstva už teraz, a že ochrana zdrojov je sociálna aj ekonomická otázka s ohľadom na udržanie kvality života.

Definícia zdrojov a ich význam v každodennom živote

Účastníci vzdelávaní sa naučia rozlišovať medzi obnoviteľnými, neobnoviteľnými prírodnými zdrojmi a pochopia, ako tieto zdroje súvisia s ich každodenným životným štýlom.

Vzdelávanie tiež ukáže, ako môžeme znížiť spotrebu neobnoviteľných zdrojov a zvýšiť využívanie obnoviteľných zdrojov prostredníctvom udržateľných praktík (ideálne na príkladoch denných činností - digitálny dopad súčasných technológií na emisie, chemizácia v potravinách a drogérii: dopady na pôdu, vodu a zdravie ľudstva).

Toto vzdelávanie nielen informuje, ale aj inšpiruje mladých ľudí k aktívnej účasti na ochrane prírodných zdrojov, poskytujúc im vedomosti a motiváciu potrebné pre budovanie udržateľnej budúcnosti.



METODOLOGICKÝ PRÍSTUP

3.1 Didaktické princípy

V našom vzdelávaní budeme využívať základné princípy a metodológiu neformálneho vzdelávania, ktoré zahŕňajú interaktivitu, zážitkové učenie a participáciu. Tieto princípy sú navrhnuté tak, aby podporovali aktívne zapojenie účastníkov, čo je kľúčové pre efektívne učenie dospelých, aj mládeže.

Tréningové techniky budú založené na:

- **Interaktivite:**
Podporujeme aktívnu účasť účastníkov prostredníctvom diskusií, otázok, odpovedí a kolaboratívnych aktivít.
- **Zážitkové učenie:**
Používame reálne skúsenosti a simulácie na prehĺbenie porozumenia a praktických zručností.
- **Participácia:**
Účastníci sú zapojení do procesu učenia ako aktívni spolutvorcovia obsahu, čím sa zvyšuje ich motivácia a angažovanosť.



3.2 Interaktívne metódy

Toto vzdelávanie využíva rôznorodé interaktívne metódy vrátane prezentácií, hier, simulácií, diskusných fór, skupinových projektov, exkurzií a prípadových štúdií. Tieto metódy sú navrhnuté tak, aby podporovali aktívne a praktické učenie:

- **Prezentácie:**

Intenzívne praktické cvičenia na konkrétne témy (vzdelávací kvíz na overenie aktuálnych poznatkov prítomných a

okamžité začatie diskusie na vybranú tému na základe správnych či nesprávnych odpovedí).

- **Hry, simulácie a súťaže:**

Využitie hier a simulácií na modelovanie reálnych situácií a výziev (vytvorenie skupín na zodpovedanie rôznych výziev, aplikácia formou hry, výsledkom čoho je lepšie porozumenie ťažkých tém, ako napríklad šetrenie zdrojov, boj s klimatickou zmenou)

- **Diskusné fóra:**

Otvorené diskusie na výmenu názorov a skúseností.

- **Skupinové projekty:**

Kolaboratívne projekty, ktoré podporujú tímovú prácu a riešenie problémov (navodiť simulovanú atmosféru konkrétneho problému: napríklad stretnutie za okrúhlym stolom k problematike čiernej skládky - prítomní za stolom sú: ochránar, podnikateľ, občan,



- starosta, výskumný pracovník atď, ktorí diskutujú na daný problém, niektorí sú za, iní proti a treba dôjsť k spoločnému výsledku).
- **Exkurzie a prípadové štúdie:** Návštevy miest relevantných pre tému vzdelávania a analýza reálnych prípadov.
- **Praktické cvičenia:** Zapojenie účastníkov do konkrétnych činností, ako je kompostovanie, pestovanie rastlín alebo znižovanie spotreby energie.
- **Aktívna účasť:** Povzbudzovanie účastníkov k aktívnemu prispievaniu počas školenia, napríklad prostredníctvom prezentácií, diskusií a hodnotení.

Pri týchto aktivitách využijeme aj komunikačnú platformu **Mentimeter**, ktorá umožní zapojenie všetkých prítomných počas workshopov, terénnych návštev a diskusií v exteriéri aj interiéri.

3.3 E-learning

Možnosti využitia online platforiem, sociálnych médií a digitálnych nástrojov sú neoddeliteľnou súčasťou vzdelávacieho prístupu.

Je možné využívať rôzne digitálne nástroje na podporu učenia a zdieľania skúseností, vrátane platformy **Actionbound**, ktorá umožní overiť dopady predchádzajúcich interaktívnych aktivít v praxi hravou formou.

- **Digitálne nástroje:** Zapojenie účastníkov cez digitálne platformy na posilnenie interaktívneho a zážitkového učenia.



ACTIONBOUND

Použitie aplikácie Actionbound v rámci neformálneho vzdelávania prináša množstvo výhod, ktoré dokážu obohatiť vzdelávací proces a urobiť ho zaujímavejším a efektívnejším. Nasledujúce body zdôrazňujú hlavné prínosy tejto aplikácie:

Interaktívnosť a angažovanosť:

Actionbound integruje multimediálne prvky, ako sú videá, fotografie, zvuky a interaktívne úlohy, ktoré robia vzdelávanie atraktívnejším a pútavejším. Účastníci sa aktívne zapájajú do procesu, čo zvyšuje ich motiváciu a záujem.

Praktické učenie:

Neformálne vzdelávanie často kladie dôraz na praktické skúsenosti. Actionbound umožňuje vytvárať úlohy a výzvy, ktoré vyžadujú aplikáciu vedomostí v reálnych situáciách, čím podporuje lepšie pochopenie a zapamätanie učiva.

Tímová práca a spolupráca:

Mnohé aktivity vytvorené v Actionbounde sú navrhnuté tak, aby podporovali spoluprácu medzi účastníkmi. Tímové úlohy rozvíjajú zručnosti ako komunikácia, riešenie problémov a schopnosť pracovať v tíme, čo sú dôležité zručnosti v neformálnom vzdelávaní.

Flexibilita a prispôbitelnosť:

Actionbound je veľmi flexibilný nástroj, ktorý možno prispôbiť rôznym vzdelávacím potrebám a cieľom. Obsah môže byť vytvorený na mieru pre konkrétnu skupinu účastníkov, pričom zohľadňuje ich záujmy a úroveň vedomostí.

Zábavné učenie:

Gamifikácia vzdelávania prostredníctvom hier a súťaží robí učenie zábavným a vzrušujúcim. Hravý prístup zmiernuje stres a tlak spojený s tradičným vzdelávaním, čo môže byť obzvlášť prospešné pre mladších účastníkov alebo pre tých, ktorí majú negatívne skúsenosti so školou.

Rozvoj digitálnych zručností:

Používanie technológií ako smartfóny a tablety pri interakcii s aplikáciou Actionbound pomáha účastníkom rozvíjať ich digitálne zručnosti, ktoré sú v súčasnej dobe čoraz dôležitejšie.

Motivácia a odmeňovanie:

Actionbound umožňuje nastavovať bodovanie a odmeny za splnené úlohy, čím motivuje účastníkov k dosahovaniu lepších výsledkov. Tento systém odmeňovania podporuje pocit úspechu a zvyšuje sebadôveru.

Zvýšenie účasti a zapojenia:

Neformálne vzdelávanie často prebieha mimo tradičných učební a je dobrovoľné. Actionbound ponúka atraktívny formát, ktorý môže zvýšiť účasť a zapojenie účastníkov, keďže je menej formálny a orientovaný viac na zábavu.

Zber dát a hodnotenie:

Actionbound poskytuje nástroje na sledovanie a hodnotenie progresu účastníkov v reálnom čase. To umožňuje facilitátorom identifikovať oblasti, kde účastníci potrebujú viac podpory, a prispôbiť vzdelávacie aktivity podľa potreby.

Podpora učenia sa v rôznych prostrediach:

Neformálne vzdelávanie môže prebiehať kdekkoľvek – v prírode, v meste alebo v komunitných centrách. Actionbound umožňuje vytvárať vzdelávacie aktivity, ktoré sú prispôbené konkrétnemu prostrediu, čím sa učebný proces stáva autentickejším a relevantnejším.

Pre viac informácií o tom, ako používať aplikáciu Actionbound, si môžete stiahnuť podrobný postup naskenovaním nižšie uvedeného QR kódu. Po naskenovaní budete presmerovaní na stránku s návodom, ktorý vás krok za krokom prevedie procesom vytvorenia a používania Boundu.

Naskenujte QR kód pre stiahnutie postupu na použitie Actionbound:

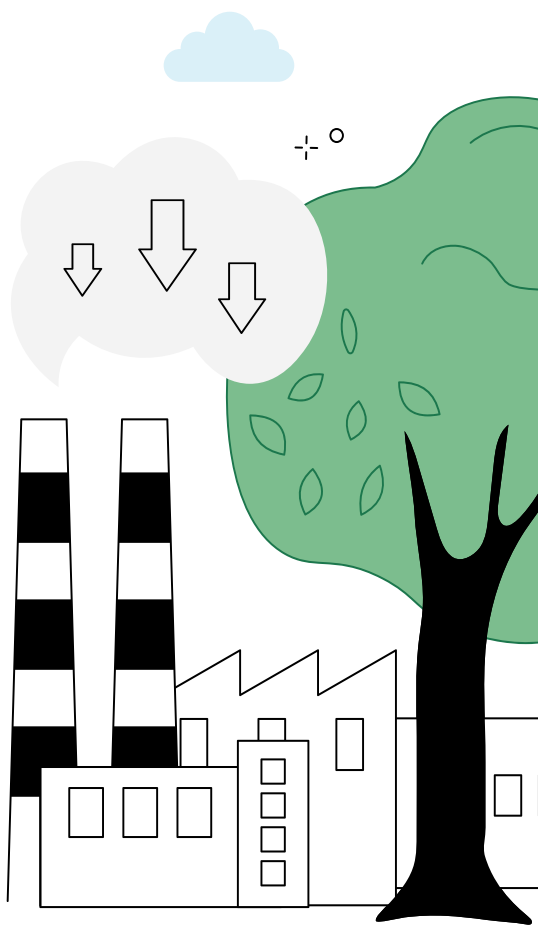


PRÍKLAD OBSAHU VZDELÁVANIA

5.1 Teoretický základ

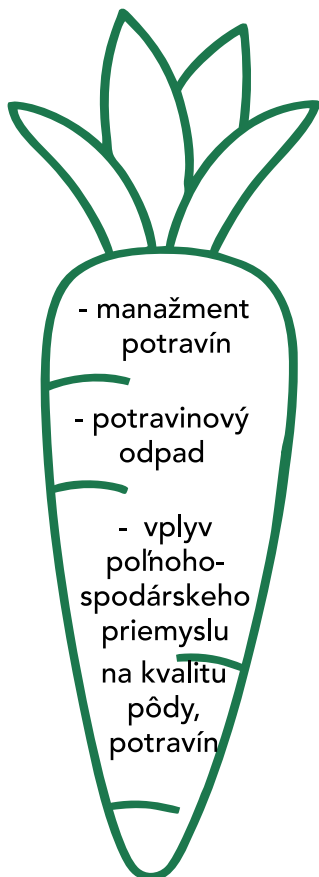
- **Základy udržateľnosti a environmentálne výchovy** (legislatíva, politické a regulačné rámce, čo je to prírodný zdroj? Dopady priemyslu 21.storočia na celý ekosystém)
- **Ekológia a biodiverzita** (základné pojmy - voda, vzduch, pôda, prepojenie človeka a ekosystému, dôležitosť biodiverzity na život na celej planéte, význam oceánu pre ľudstvo)
- **Obnoviteľné vs. neobnoviteľné zdroje** (vysvetlenie jednotlivých zdrojov, diskusia pri komplikovaných systémoch ako pôda, zdôvodnenie dopadov neobnoviteľných zdrojov na ekosystém planéty a vplyv na všetky jej procesy)
- **Klimatické zmeny a ich vplyv na budúce generácie** (rozdiel aktuálne prebiehajúcej klimatickej zmeny

a tými predošlými, prečo a ako zohráva v tomto procese úlohu človek)



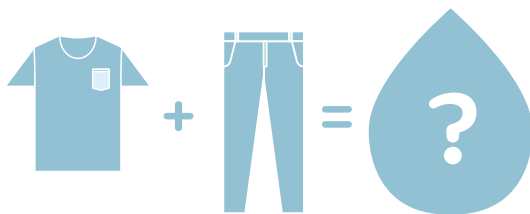
5.2 Praktické aplikácie

- **Udržateľné poľnohospodárstvo** a jeho vplyv na miestne komunity



- **Ochrana vôd a vodných zdrojov** (dopad priemyslu - chemického, potravinárskeho, textilného, veterinárneho,

farmaceutického - na kvalitu, čistenie a spotrebu vody, s reálnymi príkladmi - napr. Biobavlna vs konvenčne pestovaná bavlna; monokultúra vs regeneratívne poľnohospodárstvo; zhutňovanie vs orba atď)

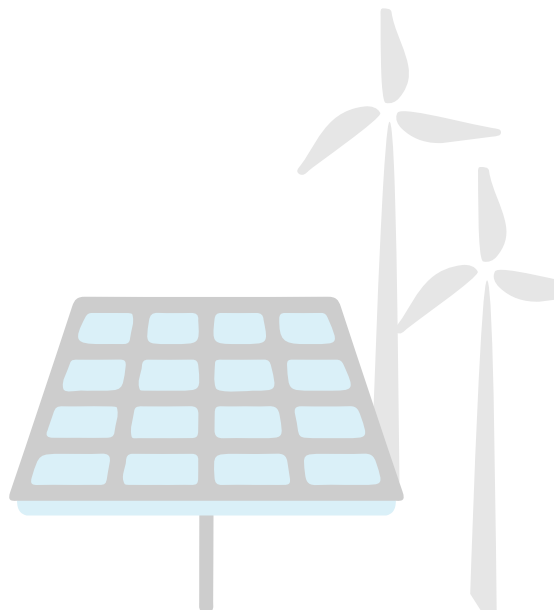
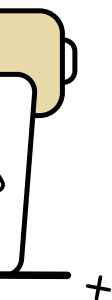


- **Odpady a recyklácia** (zrozumiteľné vysvetlenie základných princípov cirkulárnej ekonomiky, príklady dobrej praxe - napr. Lucart - recyklácia tetrapakových krabíc, 3dDen - výroba produktov 3D tlačou z oceánskeho plastu, Alchymistky - výroba čistej rozložiteľnej drogérie, minimalizmus)



5.3 Nástroje a techniky

- **Praktické demonštrácie** (nabíjanie telefónu výrobou elektrickej energie vďaka vlastnej fyzickej aktivite; šetrenie vodou odmeraním kvapkajúceho kohútika, meranie sprchovacieho procesu - počet litrov, objem využitej energie na zohriatie vody pri 1 sprchovaní atď, výpočet vodnej stopy potravinového produktu - čokoláda Milka - rôznymi spôsobmi, ochutnávka rôznych vodných zdrojov)
- **Exkurzie** (návšteva arboréta - ukážka základných princípov udržateľného lesa, zadržiavanie vody v krajine vďaka koreňovým systémom, koreňová čistička vody, vzájomná komunikácia rôznych druhov rastlín; ukážka rekuperácie vzduchu aj vody; ulážka zelenej strechy; ukážka tepelného čerpadla - všetko priamo v budove; ekologické stavebníctvo - využitie hliny ako stavebného materiálu, zateplenie, trojité sklá - celkové šetrenie energie, teda zdrojov; čistička odpadových vôd; návšteva eleogickej farmy; recyklačného centra atď)
- **Implementácia konkrétnych typov do života jednotlivca** (výroba voskových obrúskov - súčasne vzdelávanie o dôležitosti včiel ako súčasť biodiverzity a ekosystému s aplikáciou do bežného života - výsledkom čoho je nahradenie jednorázových obalov viacrázovo univerzálnym použiteľným obalom; výroba mydla - v praxi učenie o dopadoch toxických zložiek na pôdu, vodu, zdravie a mikrobióm, ukončené neškodným, rozložiteľným tradičným umývacím a pracím prostriedkom)



VZOR INTERAKTÍVNEJ PREZENTÁCIE

6.1 Mentimeter - Interaktívny nástroj pre školenia a prezentácie

Mentimeter je interaktívny nástroj navrhnutý na zvyšovanie angažovanosti a interaktivity počas školení a prezentácií. Tento nástroj je ideálny na rôzne formy interakcie s publikom vrátane hlasovania, prieskumov, kvízov a otázok a odpovedí. Jeho hlavné výhody a možnosti zahŕňajú:

- **Hlasovanie a prieskumy:** Mentimeter umožňuje zhromažďovať okamžité názory a odpovede od účastníkov na rôzne otázky. Tento spôsob okamžitej spätnej väzby umožňuje školiteľom rýchlo reagovať a prispôbiť obsah podľa potrieb účastníkov.
- **Kvízy a hry:** Vytváranie kvízov a interaktívnych hier je ďalšou výhodou Mentimeteru. Tento prístup nielenže zábavne testuje vedomosti účastníkov, ale aj pomáha posilňovať ich učenie a zapamätávanie si informácií.
- **Zdieľanie myšlienok:** Mentimeter umožňuje využívanie otvorených otázok a brainstormingových nástrojov na zhromažďovanie a vizualizáciu myšlienok účastníkov. Tým sa podporuje kreatívne myslenie a hlbšie porozumenie prednášanému materiálu.

Mentimeter je intuitívny a ľahko sa ovláda, čo umožňuje jeho rýchlu integráciu do rôznych typov školení a prezentácií. Jeho bezplatná verzia je dostatočne robustná na použitie v školských a vzdelávacích kontextoch, čím prispieva k dynamike a efektívnosti vzdelávacieho procesu prostredníctvom moderných interaktívnych metód.

Naskenujte QR kód pro přístup na Mentimeter:



6.2 Vzorová hodina s použitím Mentimeteru

Téma: Oceán ako kľúčový element v boji s klimatickou zmenou

Vzdelávací
materiál:



Prezentácia:



Cieľ hodiny:

- Porozumieť dôležitosti ochrany životného prostredia pre budúce generácie
- Priniesť základné vlastnosti oceánu a ich význam pre zdravé fungovanie planéty
- Ohrozenia a riziká súvisiace s oceánom
- Riešenia k trvalej udržateľnosti morského ekosystému, ktoré vie ovplyvniť každý jednotlivec

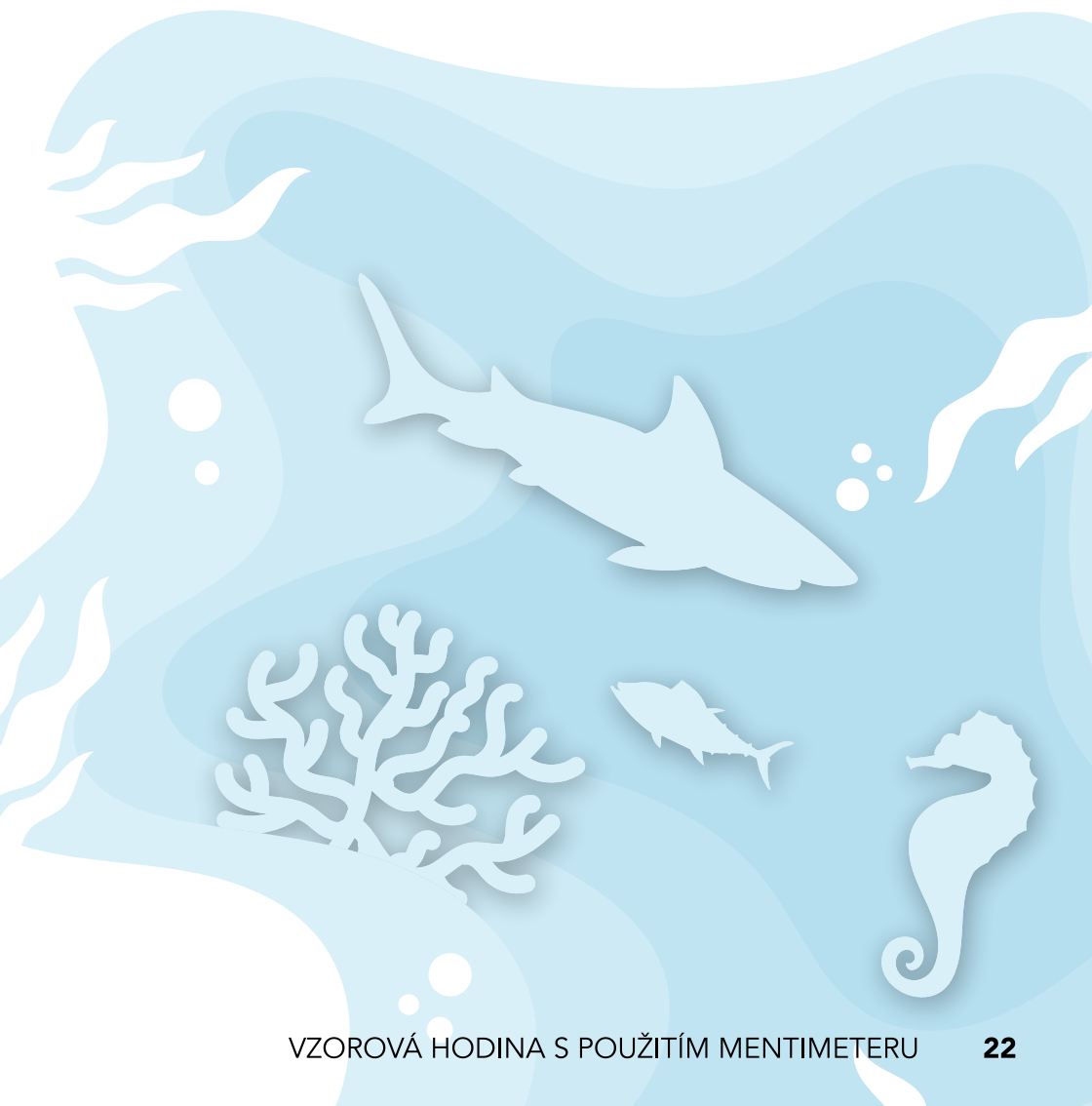
V nasledujúcom dokumente, ktorý si môžete stiahnuť pomocou priloženého QR kódu, nájdete komplexný vzdelávací materiál rozdelený do dvoch častí, ktoré sa zaoberajú ochranou oceánov, ich významom a výzvami, ktorým čelí podmorský ekosystém.

Prvá časť prednášky sa zameriava na 5 hlavných tém, ktoré sú kľúčové pre ochranu životného prostredia a jeho prepojenie s oceánmi. Zameriava sa na dôležité funkcie oceánov, ako je regulácia podnebia a produkcia kyslíka, a vyzýva študentov k zamysleniu nad ochranou tohto ekosystému. Štruktúra tejto časti obsahuje otázky pre diskusiu, videomateriály a interaktívne úlohy, ktoré majú účastníkov vzdelávať a motivovať k zodpovednejšiemu prístupu k ochrane prírody.

Druhá časť prednášky rozvíja tému konkrétnejšie, pričom sa zameriava na aktuálne problémy oceánov, ako sú koralové útesy, ohrozenie morského života a nadmerný rybolov. Štruktúra zahŕňa prácu s konkrétnymi faktami, úlohami pre študentov a ďalšie diskusné otázky, ktoré podporujú aktívne zapojenie a hlbšie pochopenie danej problematiky.

Dokument je štruktúrovaný tak, aby podporoval interaktívny prístup ku vzdelávaniu, využíva vizuálne materiály a kladie dôraz na praktické učenie prostredníctvom diskusie a aktivít.

Mentimeter a môže výrazne obohatiť vzdelávací proces a prispieť k efektívnemu a interaktívnemu učeniu. Ich integrácia do školení a výučby umožňuje školiteľom a učiteľom efektívnejšie zohľadniť individuálne potreby a štýly učenia účastníkov.





PRÍLOHY VZOROVÝCH HODÍN

V tejto časti knihy nájdete prílohy, ktoré obsahujú vzorové hodiny pripravené rôznymi autormi s bohatými skúsenosťami v oblasti vzdelávania. Každá z týchto ukázkových hodín predstavuje jedinečný prístup k rozvoju zručností a kompetencií, pričom kladie dôraz na podporu neformálneho učenia.

Tieto prílohy môžete využiť ako inšpiráciu pre vlastnú výučbu alebo ich priamo implementovať do svojich programov. Dôraz sa kladie na dobrovoľnosť, vnútornú motiváciu a reflexiu, čo umožňuje účastníkom aktívne sa zapojiť do procesu učenia a prispôsobiť si ho podľa vlastných potrieb.

Veríme, že tieto vzorové hodiny obohatia vaše vzdelávacie aktivity a poskytnú vám cenné podnety pre vašu prácu.

7.1 Dobro-volne

Autor: Ing. Martin Jestřábek

Na stiahnutie:



Anotácia:

Dobrovoľnosť je kľúčovým a nevyhnutným prvkom neformálneho vzdelávania. Základným predpokladom pre úspešný proces učenia je jednak vnútorná motivácia (oproti odmenám či hrozbám) a ďalej možnosť venovať sa skúmaniu problému podľa vlastného výberu. Opísaná aktivita môže byť použitá samostatne alebo ako doplnenie k programu, v rámci ktorého je ponúknutá možnosť nezúčastniť sa naplánovaných aktivít a zvoliť si vlastnú náplň v čase vyhradenom pre program. Kľúčová je v oboch prípadoch reflexia.

Ciele:

- Účastníci chápu proces učenia ako zdieľanú zodpovednosť sprevádzajúcich aj sprevádzaných.
- Účastníci dokážu opísať pocity, ktoré boli spojené s voľbou spôsobu trávenia svojho času.

Čas: 90 minút (2 vyučovacie hodiny)

10 min (10)	Úvod Verzia 1. Aktivita je zaradená samostatne <ul style="list-style-type: none">· Predstavte tému a zámer dnešného stretnutia, ktorým je vnútorná motivácia a jej súvislosť s procesom učenia.· Na uvedenie do témy sa môžete pýtať:<ul style="list-style-type: none">○ Čo vás sem priviedlo?○ Čo by ste potrebovali od nás (sprievodcov), programu, skupiny? Var. 2. Aktivita je súčasťou iného programu <ul style="list-style-type: none">· Uvedte pripravený program	
----------------	---	--

<p>10 min (20)</p> <p>+ čas vymedzený pre vlastnú náplň</p> <p>45 min (65)</p>	<p>Čo sa bude diať</p> <p>Var. 1. Aktivita je zaradená samostatne</p> <ul style="list-style-type: none"> · Vymedzte čas, ktorí budú mať účastníci k dispozícii na vyplnenie vlastným programom – ideálne 45 minút a viac. · Predstavte ponuky <ul style="list-style-type: none"> ○ prírodné, kultúrne, technické prvky v okolí, ktoré je možné navštíviť a preskúmať, ○ pripravenú literatúru a zdroje (ak je aktivita zaradená v rámci komplexného programu, nech zdroje prehľbujú v rôznych ohľadoch hlavnú tému, prípadne môžete ponúknuť literatúru, ktorá súvisí s témou, ktorú chcete ostatným priblížiť), ○ ponúknite otázky na premýšľanie alebo na konverzáciu · Dohovorte sa na presnom čase a mieste, kde sa spoločne stretnete a prevediete reflexiu. <p>Var. 2. Aktivita je súčasťou iného programu</p> <ul style="list-style-type: none"> · Uveďte zámer a harmonogram programu. · Ponúknite účastníctvu možnosť programu sa nezúčastniť a stráviť ho spôsobom, podľa vlastného výberu, s dvoma podmienkami: <ol style="list-style-type: none"> 1. Príďte mi to povedať, nech viem, s kým môžem pre pripravený program počítať. 2. Záverečnú reflexiu absolvujete spoločne s ostatnými, ktorí sa zúčastňujú pripraveného programu – dohodnite sa na konkrétnom čase a mieste. 	
<p>25 min (90)</p>	<p>Reflexia</p> <p>Var. 1. Aktivita je zaradená samostatne</p> <ul style="list-style-type: none"> · Spoločne s celou skupinou reflektujte ubehnutý čas strávený podľa vlastnej voľby. · Reflexiu ved'te po linke emócie-opis situácie-zobecnenie-ponaučenie. · S ohľadom na čas vyberte z každej fázy zodpovedajúce množstvo otázok, minimálne však z každej fázy jednu. <p>1. Zvedomenie emócií</p> <p>Zámerom je odvetrať emócie, odblokovať ich, aby mohla prebehnúť diskusia. Napojiť sa na vlastné prežívanie. Zápis informácií pri procese učenia prebieha najsilnejšie pri spojení s emóciami. Možno nechať hovoriť v menších skupinách – väčšiu bezpečnosť ako pred celou skupinou. Ak sa rozprávali v skupinkách, je možné (nie nutné) vyzvať ich, aby povedali, o čom sa bavili.</p>	

Odporúčanie: pre pomenovanie emócií nám často chýba slovník – je možné poskytnúť podporný materiál vo forme „zoznamu emócií“ (napr. tu: <https://vas-psychotherapeut.sk/zoznamEmoci.html>)

- Aké to pre vás bolo?

2. Popis situácie

Zámerom je zladíť porozumenie. Ľudia majú rôzne skúsenosti, rôzne záujmy, všimajú si rôzne veci - to že počujem, čo si všimli ostatní, mi pomáha chápať ich realitu.

- Ako ste trávili svoj čas? (priestor na popis ponechajte s ohľadom na veľkosť skupiny – ideálne nechať zhrnúť napríklad v dvoch až piatich vetách)
- Aký bol pre vás najsilnejší moment/čo silné sa udialo?

3. Zovšeobecnenie

Zámerom je vzťahovať skúsenosť k vlastnému životu. Skúsenosť je „vzdialená“, ale pocity, potreby, myšlienky, hodnoty či ideály sú prenositeľné, univerzálne.

- Dokázali by ste niečo z toho, čo ste zažili, k niečomu prirovnať?
- Aký bol pre vás kľúčový poznatok? (môže sa týkať ako zažitého, tak spôsobu, akým bol vedený program)
- Aké závery z toho, čo ste dnes zažili vyvodzujete?

4. (Pona)učenie

Najdôležitejšia časť - myslite na čas!

Zámerom je využiť zážitok na učenie o sebe, o okolí, o svete ... a okrem učenia tiež viesť k akcii. Viesť k zmene a reflexii vlastného správania, mobilizovať k individuálnej či kolektívnej reakcii na problém.

- Čo si z dneška môžete odnieť? Ako využijete, čo ste sa naučili?
- Zmenil spôsob, akým bol program vedený, váš pohľad na vzdelávanie? Ako?
- Čo by ste o tom, čo ste dnes zažili, povedali ľuďom, ktorí nemali možnosť sa zúčastniť?

Var. 2. Aktivita je súčasťou iného programu

- Reflexiu vykonajte s celou skupinou - tých, čo sa nezúčastnili pripraveného programu, prizvite v dohodnutý čas.
- V rámci reflexie ich nechajte popísať
 - ako trávili svoj čas,
 - aké to pre nich bolo a
 - čo si z dneška môžu odnieť.

7.2 Greenwashing

Autor: Ing. Martin Jestřábek

Na stiahnutie:



Sprievodný infotext:



Anotácia:

Firmy, ktoré svojou činnosťou prispievajú k zhoršovaniu životného prostredia, sa snažia udržať status quo, aby si udržali zisky. Za účelom vylepšiť svoj obraz, vytvárajú falošnú predstavu o tom, že nákupom ich výrobkov a služieb pomáhame k zlepšeniu stavu sveta. Klamú tak spotrebiteľov, plytvajú ich peniazmi, energiou av dôsledku môžu viesť k demotivácii a rezignácii ľudí na snahy o zmenu situácie.

Počas programu sú predstavené rôzne formy greenwashingu. Po tom, čo sú s nimi žiaci oboznámení, učia sa ich nájsť a rozpoznať na konkrétnych príkladoch firemných prezentácií.

Ciele:

- Účastníci chápu, čo je to greenwashing a na čo ho firmy používajú.
- Účastníci dokážu identifikovať, kedy sa firmy dopúšťajú greenwashingu.

Čas: 90 minút (2 vyučovacie hodiny)

Pomôcky: sprievodný text (Infotext), flipchart / tabuľa, písacie potreby

10 min (10)	Úvod Predstavte tému a zámer dnešného stretnutia, ktorým je greenwashing (GW). Priblížte, že sa dnes budeme snažiť GW rozpoznať v prezentáciách konkrétnych firiem a že budeme skúmať, kde a ako ho firmy používajú. Na uvedenie do témy, prípadne pre svoju predstavu o povedomí účastníkov o téme, sa môžete pýtať: <ul style="list-style-type: none">○ Kto si myslí, že už sa niekedy stretol s greenwashingom?○ Podľa čoho poznáte greenwashing?	
----------------	--	--

10 min (20)	<p>7 hriechov greenwashingu</p> <p>Krátky informačný vstup o histórii a podstate GW, o zintenzívnenie GW praktík v súvislosti s klimatickou krízou, predstavenie 7 hriechov GW (prezentáciu vytvorte podľa textu v prílohe 1) Nechajte priestor na otázky a objasnenie.</p>	Infotext nájdete v QR kóde
25 min (45)	<p>Hľadanie hriechov</p> <p>Práca v skupinách</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozdelte účastníkov do štyroch skupín. ○ Rozdelte každej skupine jeden reklamný materiál na preskúmanie (Infotext príloha 2) a prehľad hriechov (Infotext príloha 3) ako pomôcku. ○ Rozdelte do skupín papiere na prípravu „plagátu“. ○ Zadanie práce: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Preštudujte materiály a zistite, akého hriechu sa firmy dopúšťajú. ▪ Svoje zistenia so stručným vysvetlením zaznamenajte na plagát, ktorý posluží na prezentáciu vašich zistení ostatným skupinám. ○ Na tabuľu napíšte pomocné otázky: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Akého hriechu sa firmy vo svojej sebareprezentácii dopúšťajú? ▪ Ako zdôvodníte svoj záver? 	Prezentácia udržiteľno- sti vybraných firiem (Infotext príloha 2, príloha3) Veľké papiere + fixky Tabuľa
25 min (70)	<p>Čo sme našli?</p> <p>Prezentácia skupinovej práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Postupne prejdite hriechy, ktoré skupiny odhalili v prezentáciách vybraných firiem: podľa časových možností každá skupina stručne predstaví výsledok svojej práce a odôvodní svoje závery. ○ Nechajte priestor na otázky a vyjasnenie, na základe čoho bol hriech identifikovaný. 	
20 min (90)	<p>Reflexia</p> <p>Zadajte do kolieska niektorú z nasledujúcich otázok. Koliesko je príležitosťou, aby k téme či priebehu programu prehovoril každý. Otázku napíšte na viditeľné miesto.</p> <p>Príklady otázok:</p> <p>„NID“ (najdôležitejšie informácie dňa – môže sa vzťahovať k obsahu aj priebehu) Čo pre vás bolo nové alebo prekvapujúce? Aký vplyv môže mať GW na spoločnosť/svet? Čo si myslíte o tomto type marketingu?</p>	Tabuľa/ flipchart

7.3 Život bez odpadu - ako naň?

Autor: Bc. Helena Vyhnal Škrdlíková

Na stiahnutie:



Doprovodná prezentácia:



Anotácia:

Lekcia ponúka konkrétne rady a tipy, ako si do života nepúšťať odpad a ako si poradiť s tým, čo v ňom predsa len skončí, čo najohľaduplnejšie voči ľuďom aj prírode. Dozviete sa, prečo je dobré bojovať proti odpadu, o čom je bezodpadový životný štýl a ako ho prakticky a jednoducho uskutočniť.

Ciele:

- Účastníci sa dozvedia, prečo je dôležité bojovať proti odpadu a ako jednoducho a prakticky uskutočniť bezodpadový životný štýl.

Čas: 90 minút (2 vyučovacie hodiny)

Pomôcky: prezentácia, flipchart, písacie potreby, papiere

15 min (15)	Predstavenie a zoznámenie sa Lektorky sa predstavujú a zapnú prezentáciu. Účastníci sa postavajú do stredu miestnosti. Lektor vysvetlí, že: <ul style="list-style-type: none">· stred miestnosti = niekde uprostred· vpravo = viac· vľavo = menej Účastníci sa posúvajú podľa toho, ako chcú odpovedať na nasledujúce tvrdenia. <ul style="list-style-type: none">· viem, čo znamená zero waste/život bez odpadu· žijem bez odpadu· poznám bezodpadovú pyramídu· myslím si, že žiť bez odpadu je ťažké	Prezentáciu nájdete v QR kóde
----------------	--	-------------------------------

15 min (30)	<p>Imaginácia</p> <p>Účastníci si predstavia odpad, ktorý ich hnevá, majú ho veľa a nevedia si s ním poradiť. Každý si sám zapíše odpad, ktorý ho hnevá.</p> <p>Potom spoločne všetko spíšeme a rozdelíme do cca 5 až 8 kategórií.</p>	mobily papiere, ceruzky, flipchart
15 min (45)	<p>Premietnutie a vysvetlenie zero waste pyramídy (viď priložená ppt)</p> <p>Lektor vysvetlí, čo je zero waste pyramída a ako sa dá využívať v praxi.</p>	flipchart
25 min (70)	<p>Aplikácia 5Z</p> <p>Účastníci vytvoria skupinky podľa toho, aký druh odpadu, ktorý bol definovaný v imaginácii (prípadne vzišiel z dotazníkov), ich zaujíma. V skupine prediskutujú a zapíšu, ako by sa u tohto druhu odpadu dala aplikovať bezodpadová pyramída, ku každému stupňu navrhnu konkrétne riešenia.</p> <p>Ak majú nejaké ďalšie nápady, ako predchádzať danému odpadu a nepodarilo sa ich zaradiť ani k jednému bodu pyramídy + zmena návykov, dopíšu ich tiež.</p> <p>Na diskusiu majú 15 minút, potom každá skupinka krátko (max. 2 minúty) predstaví svoje riešenie.</p>	papiere - flipy, pisacie potreby
5 min (75)	<p>Zhrnutie</p> <p>Lektor zhrnie, čo zaznelo a čo nezaznelo.</p> <p>Špeciálny dôraz kladie na upresnenie vecí, ktoré zazneli, ale nie sú v súlade s princípmi zero waste.</p>	
10 min (85)	<p>Reflexia a predsavzatie</p> <p>Účastníci dostanú kartičku s otázkami čo, ako, prečo.</p> <p>K otázke čo napíšu, aký odpad chcú v nasledujúcom mesiaci vo svojom živote obmedziť. K otázke ako – konkrétne kroky. K otázke prečo napíšu, čo ich k tomu motivuje.</p> <p>Tí, ktorí chcú, zdieľajú s ostatnými svoj plán.</p>	papiere - pisacie potreby
5 min (90)	<p>Diskusia a otázky</p>	

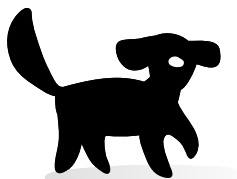
ZÁVEROM

Veríme, že táto metodika prispeje k formovaniu novej generácie mladých lídrov, ktorí sa budú aktívne podieľať na ochrane prírodných zdrojov a ich udržateľnom využívaní. Mládež, ktorá nadobudne tieto znalosti a zručnosti, bude lepšie pripravená čeliť výzvam, ktoré prichádzajú s globálnymi environmentálnymi problémami, ako sú klimatické zmeny, znečistenie a strata biodiverzity.

V dnešnej dobe je nevyhnutné, aby sa vzdelávacie iniciatívy zameriavali nielen na teoretické poznatky, ale aj na praktické kroky, ktoré môžu jednotlivci a komunity podniknúť na ochranu životného prostredia. Táto metodika ponúka široké spektrum nástrojov a postupov, ktoré umožňujú mladým ľuďom aktívne sa zapájať do tvorby lepšej a udržateľnejšej budúcnosti.

Vaša práca a angažovanosť v šírení týchto myšlienok bude mať skutočný dopad na našu planétu, pomôže vytvárať pozitívne zmeny a prispeje k rozvoju silnej environmentálnej zodpovednosti.

Ďakujeme vám za vašu účasť a želáme vám veľa úspechov pri šírení týchto dôležitých myšlienok a posolstiev. Spoločne môžeme formovať lepšiu budúcnosť pre nás všetkých.





METODIKA PRE ŠKOLENIE MULTIPLIKÁTOROV V TÉMACH UDRŽATEĽNOSTI PRÍRODNÝCH ZDROJOV

Táto metodika poskytuje praktický nástroj na vzdelávanie multiplikátorov, ktorí budú šíriť poznatky o udržateľnosti prírodných zdrojov medzi mládežou. Vzhľadom na globálne environmentálne výzvy je nevyhnutné, aby mladí ľudia pochopili a aplikovali udržateľné postupy v každodennom živote.

Metodika spája teóriu s praxou, podporuje aktívnu účasť mládeže, zážitkové učenie a flexibilný prístup, ktorý je možné prispôbiť potrebám jednotlivcov a komúnit. Veríme, že implementácia tejto metodiky prispeje k rozvoju novej generácie mladých lídrov v oblasti ochrany prírody a trvalo udržateľného rozvoja.

www.setrne.eu

QR kód vedie
na online verziu
tohto manuálu



Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

Projekt Udržateľnosť prírodných zdrojov v kontexte svetovej výzvy šetrenia prírodných zdrojov je spolufinancovaný Európskou úniou a programom Erasmus+. Vyjadrené názory sú však výlučne názormi autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za to nemôžu niesť zodpovednosť.



vytlačené na recyklovanom papieri